

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

בס"ד

Daughters of Zelofchad

1. במדבר כ"ז

" א ותקרבנה בנות צלפחד, בן-חפץ בן-גלעד בן-מכיר בן-מנשה, למשפחת, מנשה בן-יוסף; ואלה, שמות בנותיו--מחלה נעה, ויחלה ומלכה ותרצה. ב. ותעמדנה לפני משה, ולפני אלעזר הכהן, ולפני הנשיאים, וכל העדה--פתח אהל-מועד, לאמר. ג. אבינו, מת במדבר, והוא לא-היה בתוך העדה הנועדים על-יהנה, בעדת-קרח: כי-בהטאו מת, ובנים לא-היו לו. ד. למה יגרע שם-אבינו מתוך משפחתו, כי אין לו בן; ותנה-לנו אחזה, בתוך אחי אבינו. ה. ויקרב משה את-משפטו, לפני יהוה. {פ}

ו. ויאמר יהוה, אל-משה לאמר. ז. בנות צלפחד דברת--נתן ותן להם אחוזת נחלה, בתוך אחי אביהם; והעברת את-נחלת אביהן, להן. ח. ואל-בני ישראל, תדבר לאמר: איש כי-ימות, ובן אין לו--והעברתם את-נחלתו, לבתו. ט. ואם אין לו, בת--ונתתם את-נחלתו, לאחיו. י. ואם אין לו, אחים--ונתתם את-נחלתו, לאחיו--ונתתם את-נחלתו לשארו הקרב אליו ממשפחתו, וירש אתה; והיתה לבני ישראל, לחקת משפט, כאשר צוה יהוה, את-משה."

The daughters of Zelophehad, of Manassite family—son of Hopher son of Gilead son of Machir son of Manasseh son of Joseph—came forward. The names of the daughters were Mahlah, Noah, Hoglah, Milcah, and Tirzah. They stood before Moses, Eleazar the priest, the chieftains, and the whole assembly, at the entrance of the Tent of Meeting, and they said, "Our father died in the wilderness. He was not one of the faction, Korah's faction, which banded together against the LORD, but died for his own sin; and he has left no sons. Let not our father's name be lost to his clan just because he had no son! Give us a holding among our father's kinsmen!" Moses brought their case before the LORD. And the LORD said to Moses, "The plea of Zelophehad's daughters is just: you should give them a hereditary holding among their father's kinsmen; transfer their father's share to them. "Further, speak to the Israelite people as follows: 'If a man dies without leaving a son, you shall transfer his property to his daughter. If he has no daughter, you shall assign his property to his brothers. If he has no brothers, you shall assign his property to his father's brothers. If his father had no brothers, you shall assign his property to his nearest relative in his own clan, and he shall inherit it.' This shall be the law of procedure for the Israelites, in accordance with the LORD's command to Moses."

2. רש"י במדבר כז, א

" ובנותיו חבבו את הארץ, שנאמר תנה לנו אחזה, וללמדך שהיו כלם צדיקים, "

3. מס' שבת צו, ב

" ת"ר מקושש זה צלפחד וכן הוא אומר (במדבר טו, לב) ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש וגוי ולהלן הוא אומר (במדבר כז, ג) אבינו מת במדבר מה להלן צלפחד אף כאן צלפחד דברי ר' עקיבא אמר לו ר' יהודה בן בתירא עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין אם כדברך התורה כיסתו ואתה מגלה אותו ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק ואלא הא גמר גזירה שוה ג"ש לא גמר אלא מהיכא הוה (במדבר יד, מד) מויעפילו הוה "

4. במדבר י"ד

" לו והאנשים, אשר-שלח משה לתור את-הארץ; וישבו, וילוונו (ויילינו) עליו את-כל-העדה, להוציא דבה, על-הארץ. לו וימתו, האנשים, מוצאי דבת-הארץ, רעה--במגפה, לפני יהוה. לח ויהושע בן-נון, וכלב בן-יפנה, חיו מן-האנשים ההם, שהלכים לתור את-הארץ. לט וידבר משה את-הדברים האלה, אל-כל-בני ישראל; ויתאבלו העם, מאד. מ וישפטו בבקר, ויעלו אל-ראש-ההר לאמר: הננו, ועלינו אל-המקום אשר-אמר יהוה--כי הטאנו. מא ויאמר משה, למה זה אתם עברים את-פי יהוה; והוא, לא תצלו. מב אל-תעלו, כי אין יהוה בקרבכם; ולא תנפלו, לפני, איביכם. מג כי העמלקי והכנעני שם לפניכם, ונפלתם בחרב: כי-על-כן שבתם מאחרי יהוה, ולא-יהיה יהוה עמכם. מד ויעפלו, לעלות אל-ראש ההר; וארון ברית-יהוה ומשה, לא-משו מקרב המחנה. מה וירד העמלקי והכנעני, הישב בקר ההוא; ויכוסו ויכתומו, עד-החרמה."

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

those who spread such calumnies about the land died of plague, by the will of the LORD. Of those men who had gone to scout the land, only Joshua son of Nun and Caleb son of Jephunneh survived. When Moses repeated these words to all the Israelites, the people were overcome by grief. Early next morning they set out toward the crest of the hill country, saying, "We are prepared to go up to the place that the LORD has spoken of, for we were wrong." But Moses said, "Why do you transgress the LORD's command? This will not succeed. Do not go up, lest you be routed by your enemies, for the LORD is not in your midst. For the Amalekites and the Canaanites will be there to face you, and you will fall by the sword, inasmuch as you have turned from following the LORD and the LORD will not be with you." Yet defiantly they marched toward the crest of the hill country, though neither the LORD's Ark of the Covenant nor Moses stirred from the camp. And the Amalekites and the Canaanites who dwelt in that hill country came down and dealt them a shattering blow at Hormah.

5. במדבר ט"ו

" **לב** ויהיו בני-ישראל, במדבר; וימצאו, איש מקשש עצים--ביום השבת. **לג** ויקריבו אתו, המצאים אתו מקשש עצים--אל-משה, ואל-אהרן, ואל, כל-העדה. **לד** ויניחו אתו, במשקם: כי לא פרש, מה-יעשה לו. **ס** { **לה** ויאמר יהוה אל-משה, מות יומת האיש; רגום אתו באבנים כל-העדה, מחוץ למחנה. **לו** ויצאו אתו כל-העדה, אל-מחוץ למחנה, וינגמו אתו באבנים, וימת: פֶּאֶשֶׁר צָנָה יְהוָה, אֶת-מִשֶׁה. "

Once, when the Israelites were in the wilderness, they came upon a man gathering wood on the sabbath day. Those who found him as he was gathering wood brought him before Moses, Aaron, and the whole community. He was placed in custody, for it had not been specified what should be done to him. Then the LORD said to Moses, "The man shall be put to death: the whole community shall pelt him with stones outside the camp." So the whole community took him outside the camp and stoned him to death—as the LORD had commanded Moses.

6. אברבנאל במדבר כ"ה, א

" השאלה הה' בדברי בנות צלפחד שאמרו אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרת כי מה הרויחו באמרם שמת במדבר וגם כן שלא היה בעדת קרח ואולי שהיה מעובדי העגל ומדור המרגלים שעשו עונות במדבר ובעוונם מתו..."

7. רמב"ן במדבר כ"ז ג

" ודעתי בדרך הפשט שאמרו ככה בעבור שחשבו שמשה רבינו היה שונא עדת קרח יותר מכל החוטאים שמתו במדבר שהם היו הקמים כנגדו והכופרים בכל מעשיו וחשבו אולי בשנאתו אותם יאמר אל יהי לו מושך חסד ואל יהי חונן ליתומיו יזכר עון אבותם אל ה' (תהלים קט יב יד) על כן הודיעוהו כי לא היה מהם ורמזו עוד שאינו במתי המגפות אבל במדבר מת על מטתו וטעם כי בחטאו מת אמרו מת במדבר בעונו שלא זכה ליכנס בארץ..."

8. במדבר כ"א

" **ד** ויסקעו מהר החר, דרך ים-סוף, לסבב, את-ארץ אֶדוֹם; ויתקצר נפש-העם, בדרך. **ה** וינדבר העם, באלהים ובמשה, למה העליתנו ממצרים, למוות במדבר: כי אין לחם, ואין מים, ונפשנו קצה, בלחם הקלקל. **ו** וישלח יהוה בעם, את הנחשים השרפים, וינשכו, את-העם; וימת עם-רב, מישראל. **ז** ויבא העם אל-משה ויאמרו חטאנו, כי-דברנו ביהוה ונבד--התפלל אל-יהוה, וינסר מעלינו את-הנחש; ויתפלל משה, בעד העם. "

They set out from Mount Hor by way of the Sea of Reeds to skirt the land of Edom. But the people grew restive on the journey, and the people spoke against God and against Moses, "Why did you make us leave Egypt to die in the wilderness? There is no bread and no water, and we have come to loathe this miserable food." The LORD sent seraph serpents against the people. They bit the people and many of the Israelites died. The people came to Moses and said, "We sinned by speaking against the LORD and against you. Intercede with the LORD to take away the serpents from us!" And Moses interceded for the people.

9. במדבר רבה פ' כ"א

" וקתיב ויקרב משה את משפטו, יש אומרים שהפליא מן משה ... הדין שאין אתה יודע הנשים דנין אותן. דבר אחר, ויקרב משה וגו', ריש לקיש אומר יודע היה משה רבינו את הדין הזה, אלא באו לפני שרי עשרות תחלה, אמרו דין של נחלות הוא, ואין זה שלנו אלא של גדולים

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

מִמֶּנּוּ. בָּאוּ אֲצֵל שְׂרֵי חַמִּישִׁים, רָאוּ שֶׁכַּבְּדוּ אוֹתָן שְׂרֵי עֲשָׂרוֹת, אָמְרוּ שְׂרֵי חַמִּישִׁים אִף אֲנִי נִשְׁגָּדוּלִים מִמֶּנּוּ. וְכֵן לְשָׂרֵי מֵאוֹת, וְכֵן לְשָׂרֵי אֲלָפִים, וְכֵן לְנִשְׂיָאִים, הִשִּׁיבוּ לָהֶם כָּל־סָלַם כְּעֵנֶן הַזֶּה שֶׁלֹּא רָצוּ לִפְתּוֹחַ פֶּה לִפְנֵי מִי שֶׁגָּדוּל מֵהֶם. הִלְכוּ לִפְנֵי אֶלְעָזָר, אָמַר לָהֶם הֲרִי מֹשֶׁה רַבִּינוּ, בָּאוּ אֵלָיו וְאָלוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה, רָאָה מֹשֶׁה שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּבֵד אֶת מִי שֶׁגָּדוּל מִמֶּנּוּ, אָמַר, אִם אָמַר לָהֶם אֶת הַדִּין אֶטֶל אֶת הַגְּדֻלָּה, אָמַר לָהֶם אִף אֲנִי נִשְׁגָּדוּל מִמֶּנּוּ, לִפְיָקֵד וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטוֹ וְגו'."

10. סנהדרין ח' א:י"ט

" על דבר זה נענש משה שנאמר (במדבר כז, ה) ויקרב משה את משפטן לפני ה'..."

11. במדבר ל"ו

" א וַיִּקְרְבוּ רֵאשֵׁי הָאֲבוֹת, לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי-גַלְעָד בֶּן-מְכִיר בֶּן-מְנַשֶּׁה--מִמִּשְׁפַּחַת, בְּנֵי יוֹסֵף; וַיִּדְבְּרוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה, וּלְפְנֵי הַנְּשִׂאִים--רֵאשֵׁי אֲבוֹת, לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. ב וַיֹּאמְרוּ, אֶת-אֲדֹנֵי צֹהַר יְהוָה, לְתֵת אֶת-הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּגוֹרָל, לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל; וְאֲדֹנֵי, צֹהַר בֵּיהוָה, לְתֵת אֶת-נַחֲלַת צֶלְפָּחֵד אַחִינוּ, לְבְנֹתָיו. ג וְהָיוּ לְאֶחָד מִבְּנֵי שְׁבֻטֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל, לְנָשִׁים, וְנִגְרַעַה נַחֲלָתָן מִנַּחֲלַת אֲבֹתֵינוּ, וְנוֹסֵף עַל נַחֲלַת הַמַּטֵּה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם; וּמִגֵּרַל נַחֲלָתָנוּ, יִגְרַע. ד וְאִם-יִהְיֶה הַיָּבֵל, לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְנוֹסְפָה נַחֲלָתָן, עַל נַחֲלַת הַמַּטֵּה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם; וּמִנַּחֲלַת מֹשֶׁה אֲבֹתֵינוּ, יִגְרַע נַחֲלָתָן."

The family heads in the clan of the descendants of Gilead son of Machir son of Manasseh, one of the Josephite clans, came forward and appealed to Moses and the chieftains, family heads of the Israelites. They said, "The LORD commanded my lord to assign the land to the Israelites as shares by lot, and my lord was further commanded by the LORD to assign the share of our kinsman Zelophehad to his daughters. Now, if they marry persons from another Israelite tribe, their share will be cut off from our ancestral portion and be added to the portion of the tribe into which they marry; thus our allotted portion will be diminished. And even when the Israelites observe the jubilee, their share will be added to that of the tribe into which they marry, and their share will be cut off from the ancestral portion of our tribe."

12. במדבר ט

" ו וַיְהִי אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר הָיוּ טַמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, וְלֹא-יָכְלוּ לַעֲשֹׂת-הַפֶּסַח, בַּיּוֹם הַהוּא; וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה, וּלְפְנֵי אֶהֱרֹן--בַּיּוֹם הַהוּא. ז וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה, אֵלָיו, אֲנַחְנוּ טַמְאִים, לְנֶפֶשׁ אָדָם; לָמָּה נִגְרַע, לְבַלְתִּי הַקְּרִיב אֶת-קָרְבְּנוֹ יְהוָה בְּמַעַדוֹ, בְּתוֹךְ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. ח וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, מֹשֶׁה: עֲמְדוּ וְאִשְׁמְעוּ, מֵה-צֹהַר יְהוָה לָכֶם. ט וַיִּדְבַר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. י וַיְדַבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לֵאמֹר: אִישׁ אִישׁ כִּי-יִהְיֶה טַמְא לְנֶפֶשׁ אוֹ בְּדַרְךְ רַחֲקָה לָכֶם, אוֹ לְדַתִּיכֶם, וַעֲשֵׂה פֶסַח, לַיהוָה. יא בַחֲדָשׁ הַשְּׁנִי בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם, בֵּין הָעֲרֵבִים--נַעֲשׂוּ אֹתוֹ: עַל-מִצּוֹת וּמִרְרִים, יֹאכְלֵהוּ."

But there were some men who were unclean by reason of a corpse and could not offer the passover sacrifice on that day. Appearing that same day before Moses and Aaron, those men said to them, "Unclean though we are by reason of a corpse, why must we be debarred from presenting the LORD's offering at its set time with the rest of the Israelites?" Moses said to them, "Stand by, and let me hear what instructions the LORD gives about you." And the LORD spoke to Moses, saying: Speak to the Israelite people, saying: When any of you or of your posterity who are defiled by a corpse or are on a long journey would offer a passover sacrifice to the LORD, they shall offer it in the second month, on the fourteenth day of the month, at twilight. They shall eat it with unleavened bread and bitter herbs,

13. בבא בתרא קיט, ב

" תנא בנות צלפחד חכמניות הן דרשניות הן צדקניות הן חכמניות הן שלפי שעה דברו דא"ר שמואל בר רב יצחק מלמד שהיה משה רבינו יושב ודורש בפרשת יבמין שנאמר (דברים כה, ה) כי ישבו אחים יחדו אמרו לו אם כבן אנו חשובין תנה לנו נחלה כבן אם לאו תתיבם אמנו מיד ויקרב משה את משפטן לפני ה'..."

14. מדרש תנחומא פ' פנחס, ז

" וַתִּקְרַבְנָה בָּנוֹת צֶלְפָּחֵד. אוֹתוֹ הַדּוֹר הַנָּשִׁים הָיוּ גוֹדְרוֹת מֵה שְׂאֲנָשִׁים פּוֹרְצִין. שֶׁכֵּן אֶת מוֹצֵא שְׂאֵמֶר לָהֶם אֶהֱרֹן, פָּרְקוּ נְזֻמֵי הַזֶּהָב (שמות לב, ב, וְלֹא רָצוּ הַנָּשִׁים וּמָחוּ בְּבַעֲלֵיהֶן, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּתְּפְּרְקוּ כָל הָעָם וְגו') שֶׁם פֶּסוּק ג, (וְהַנָּשִׁים לֹא נִשְׁתַּתְּפוּ בְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל. וְכֵן בְּמִרְגָּלִים שֶׁהוֹצִיאוּ דָבָר, וְנִשְׁבוּ וְנִלְוִינוּ עִלְיוֹ) בְּמִדְבַר יד, לו. (וַעֲלִיחֶם נִגְזְרָה גִזְרָה, שְׂאֵמֶר, לֹא נוֹכַל לַעֲלוֹת אֶל הָעָם) שֶׁם יג, לא. (אֲבָל הַנָּשִׁים לֹא הָיוּ עִמָּהֶם בְּעֶצְהָ, שֶׁהָרִי כְּתִיב לְמַעֲלָה מִן הָעֵנָן, כִּי אָמַר ה' לָהֶם מוֹת יָמוּתוּ בְּמִדְבָר וְלֹא נוֹתֵר מֵהֶם אִישׁ וְגו') שֶׁם כו, סה, (אִישׁ וְלֹא אִשָּׁה, עַל מַה שֶׁלֹּא רָצוּ לְהַכְנִס לְאָרֶץ. אֲבָל הַנָּשִׁים, קָרְבוּ עֲצָמוֹן לְבַקֵּשׁ נַחֲלָה. וַתִּקְרַבְנָה בָּנוֹת צֶלְפָּחֵד. וַלְכָךְ נִכְתְּבָה פְּרָשָׁה זוֹ סִמוּךְ לְמִיתַת מִרְיָם, שֶׁמִּשְׁם פָּרְצוּ הָאֲנָשִׁים וְנִגְדְּרוּ הַנָּשִׁים."

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

(7) "And they came near the daughters of Zelophehad." (**Numbers 27:1**) - During this generation women were fencing in that on which men were breaking down fences. Thus you find Aaron told them, "Break off the gold rings" (**Exodus 32:2**), and the women did not want to and they protested against their husbands, as it says, "and all the nation broke off the golden rings which were in their ears" (**Exodus 32:3**), and women did not participate in the incident of the calf. And so too, in the incident of the spies, [the women] did not participate "and when [the spies] returned, they caused all the congregation to murmur against [Moses]" (**Numbers 14:36**), and they decreed a decree, as they said, "we can not go up" (**Numbers 13:31**), but the women were not in agreement with them, just as is written above regarding the matter: "because God had said of them: 'they will surely die in the wilderness' and there was not left of them a man" (**Numbers 26:65**) - "a man" and not a woman, for they did not want to enter to the Land, but the women became close by seeking a portion in the Land.

15. בראשית רבה כ"א

" אֵלֶּא כִּינּוֹן שְׂיִרְשׁוּ בְּנוֹת צֶלְפָחָד אֲבִיהֶן, אָמַר מֹשֶׁה הֲרֵי הַשְּׁעָה שֶׁאֲתַבֵּעַ בָּהּ צָרָכִי, אִם הַבְּנוֹת יוֹרְשׁוֹת בְּדִין הוּא שְׂיִרְשׁוּ בְּנֵי אֶת כְּבוֹדִי. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (מִשְׁלֵי כו, יח): (נִצַּר תִּתְּנֶנָּה יֹאכֵל פְּרִיָּהּ, בְּנִיךָ יֵשְׁבוּ לָהֶם וְלֹא עֲסָקוּ בַתּוֹרָה, יְהוֹשֻׁעַ הַרְבֵּה שָׂרְתָדָּ וְהַרְבֵּה חֶלֶק לָךְ כְּבוֹד, וְהוּא הִיָּה מְשֻׁכִּים וּמַעֲרִיב בְּבֵית הַוַּעַד שְׁלָדָּ, הוּא הִיָּה מְסֻדָּר אֶת הַסְּפָסְלִים, וְהוּא פּוֹרֵס אֶת הַמַּחְצָלָאוֹת, הוּאֵיל וְהוּא שָׂרְתָדָּ בְּכָל כַּחוֹ, כְּדָאֵי הוּא שְׂיִשְׁמֵשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל שְׂאִינוּ מֵאֲבָד שְׁכָרוֹ), בַּמְדַּבֵּר כו, יח: (קַח לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן, לְקַיֵּם מֵה שֶׁנֶּאֱמַר: נִצַּר תִּתְּנֶנָּה יֹאכֵל פְּרִיָּהּ.

Rather, when the daughters of Tzelophad inherited [from] their father, Moshe said, "Behold, it is the time in which to claim my needs. If daughters inherit, it is appropriate that my sons inherit my glory." The Holy One, blessed be He, said [back] to him, "'He who tends a fig tree will enjoy its fruit' (**Proverbs 27:18**) - your sons sat for themselves and were not occupied with Torah. Yehoshua served you much and gave you much honor; and he would come early and leave late your council chamber; he would arrange the benches and roll out the mats - since he served you with all of his strength, he is worthy to tend to Israel, so as to not lose his wage. 'Take Yehoshua the son of Nun,' in order to fulfill, 'He who tends a fig tree will enjoy its fruit.'"